

5.B SAMOŠTÚDIUM 6.4.2021 – 9.4.2021

SJL - PaedDr. Krajčovičová

Príprava na maturitné skúšky

Literatúra ako umenie

Literárne periódy v chronologickom slede a ich charakteristika

Umenie - je súčasť spoločenského vedomia a špecifický odraz skutočnosti
- je to aj súhrn umeleckých diel, ktoré vytvoria umelci

Spoločenské funkcie umenia:

- umelecko-estetická funkcia
- výchovná funkcia
- zábavná, oddychová a rekreačná funkcia

Druhy umenia

- výtvarné umenie (maliarstvo, sochárstvo, grafika, ...)
- slovesné umenie (poézia, próza, dráma), čiže literatúra
- hudba
- divadelné umenie

Názov **literatúra** pochádza z latinčiny zo slova littera (písmeno). Slovo literatúra má dvojaký význam:

- v širšom zmysle slova sú to všetky slovesné diela, umelecké aj neumelecké texty (vedecké, politické, právnické, náboženské, publicistické)
- v užšom zmysle slova sa pod pojmom literatúra chápu iba diela umeleckej povahy, čiže texty vytvorené a napísané s estetickým zámerom, tieto nazývame aj **umelecká literatúra, krásna literatúra alebo beletria**. Diela vychádzajú z reality, ale úlohu tu zohráva aj autorova fantázia a fikcia. Jej súčasťou je aj folklór, t.j. diela ústnej ľudovej slovesnosti.

Svetová literatúra je súhrn najlepších diel rôznych literatúr, ktoré sa stali spoločným majetkom celého ľudstva

Európska literatúra je súhrn literatúr, ktoré vyrástli zo spoločného základu

Národná literatúra je súbor všetkých literárnych diel, ktoré napísali autori jedného národa.

Každé literárne dielo má svoj

obsah – o čom dielo je (o vojne, o láske...)

formu – akým spôsobom je napísané (báseň, poviedka, divadelná hra...)

V literatúre rozoznávame 3 literárne druhy: **lyrika, epika, dráma**

Lyriku nazývame aj **poéziou** = viazaná reč, chýba dej

Epiku nazývame aj **prózou** = neviazaná reč, má dej

Dráma má dialogickú reč, odohráva sa na javisku

Každý literárny druh má svoje **žánre** (literárne útvary)

Epika = román, poviedka, novela, epos, rozprávka, povest'...

Lyrika = báseň, óda, pieseň, elégia, hymnus...

Dráma = tragédia, komédia, činohra...

Literárna veda sa zaoberá skúmaním lit. diel, za akých podmienok vznikli, v akej dobe, ako ho vnímali kedysi a dnes, ako sa diela navzájom ovplyvňovali...

Každé dielo má

dej – určitý sled udalostí, príbeh. Môže byť

chronologický (časový sled)
retrospektívny (spätný)
reťazový (nadväzujúci)

čas – kedy sa dielo odohráva

postavy – môžu byť vykreslené realisticky, idealizované charakterové
rooznávame postavy hlavné,

vedľajšie

epizodické

rozprávača – môže byť

klasický – autorský (oko kamery) – 3. osoba

autorský vševediaci (pozná aj pocity postáv) – 3. osoba

priamy (jedna z postáv) – 1. osoba

existuje **pásmo postáv** = texty v úvodzovkách

pásmo rozprávača

+ netradičné postupy, napr. nevlastná priama reč, nepriama reč

Literárny text má okrem vnútorného členenia aj vonkajšie členenie textu:

Próza sa delí na odseky, kapitoly, diely

Poézia sa delí na verše, strofy, spevy

Dráma sa delí na repliky, dialógy, výstupy, dejstvá

Rozdelenie svetovej literatúry:

STAROVEKÁ LITERATÚRA (3 000 r. pnl – 500 r. nl)

1. orientálna: literatúra blízkeho východu (sumerská, staroegyptská, hebrejská),
indická, perzská, čínska
2. antická a) grécka (900 r. pnl – 500 r. pnl)
b) rímska (300 r. pnl – 500 r. nl)

NOVOVEKÁ LITERATÚRA

1. staršia: stredoveká (5. st. – 15. st.)
humanizmus a renesancia (14. st. – 17. st.)
baroková literatúra (16. st. – 18. st.)
2. novšia: klasicizmus (17. st. – 18. st.)
preromantizmus a romantizmus (koniec 18. st. – polovica 19. st.)
realizmus (2. polovica 19. st. – zač. 20. st.)
3. súčasná: literárna moderna (1880. – 1920)
medzivojnová literatúra (1918 - 1945)
literatúra po druhej svetovej vojne
súčasná literatúra

Rozdelenie slovenskej literatúry:

- je podobné ako pri svetovej literatúre, ale staroveká literatúra na Slovensku nebola. Literatúra začína až v stredoveku, okolo r. 800, po príchode Konštantína a Metoda.

1. STARŠIA SLOV. LITERATÚRA (800 – 1780)

- A. Stredoveká literatúra (800 – 1500)
- B. Humanistická a renesančná literatúra (1500 – 1650)
- C. Baroková literatúra (1650 – 1780)

II. NOVŠIA SLOV. LITERATÚRA (1780 - 1945)

- A. Klasicizmus (1780 – 1830)
- B. Preromantizmus a romantizmus (1830 – 1850)
- C. Od romantizmu k začiatkom realizmu (1850 – 1875)
- D. Realizmus (1875 – 1905)
- E. Slovenská literárna moderna (1905 – 1918)
- F. Medzivojnová literatúra (1918 – 1945)

III. SÚČASNÁ SLOV. LITERATÚRA (od r. 1945)

- A. Literatúra po druhej svetovej vojne (1945 – 1948)
- B. Literatúra v rokoch 1948 – 1989 (obdobie socializmu)
- C. Literatúra po roku 1989

Každé obdobie literatúry (svetovej aj slovenskej) malo svoje typické témy, žánre, útvary, hlavných hrdinov, spôsob tvorby, výrazové a básnické prostriedky.

Antická literatúra

- hrdinom nie je obyčajný človek, je to panovník alebo človek obdarený nadprirodzenou silou a odvahou, vystupujú v nej bohovia s ľudskými vlastnosťami, sú dobrí i zlí
- Homér - *Ilias* a *Odysea* – hrdinské eposy z dôb trójskej vojny
- Sofokles: dráma *Antigona*
- Ovídius – *Metamorfózy (Premeny)* – 250 báji

Stredoveká literatúra

- pri moci sú feudáli a cirkev → modli sa a pracuj, orientácia na nadpozemský život
- hlavný hrdina – svätec (askéta = človek, ktorý si naschvál veci odopiera, trpí)
- náboženské piesne, kázne, modlitby, hagiografie (životopisy svätých), mystéria (náboženské hry)
- hlavný hrdina – rytier, oddaný panovníkovi; ospievanie panovníka, zidealizovaný
- francúzska literatúra – epos *Pieseň o Rolandovi*
- nemecká literatúra – epos *Pieseň o Nibelungoch*
- ruská literatúra – epos *Slovo o pluku Igorovom*
- Moravsko-panónske legendy – *Život sv. Konštantína* a *Život svätého Metoda*

Humanizmus a renesancia

- príklon k pozemskému spôsobu života
- hrdina - vo väčšine je to šľachtic – príslušník vyššej alebo strednej spoločenskej vrstvy
- vyznačuje sa silnými myšlienkovými a citovými protikladmi
- človek schopný bojovať za vznešené ideály, často končí tragicky
- zobrazenie ľudských, pozemských starostí a radostí; radostné prežívanie života na zemi
- literárne druhy a žánre: · poézia – sonet, próza – román, dráma – tragédia
- Giovanni Boccaccio – *Dekameron* – zbierka 100 noviel
- Miguel de Cervantes – *Dômyselný rytier Don Quijote de La Mancha* – paródia na rytierske romány
- William Shakespeare
- komédie (*Veselé panie z Windsoru, Sen noci svätojánskej, Skrotenie zlej ženy, ...*)
- tragédie (*Hamlet, Rómeo a Júlia, Othello, ...*)
- historické hry (*Richard III., ...*)

Barok

- orientácia na nadpozemský život, ale píše sa aj svetská literatúra
- Torquato Tasso – epos *Oslobodený Jeruzalem*
- John Milton – duchovné eposy *Stratený raj, Raj znovu nájdený*
- Ján Amos Komenský: duchovný epos *Labyrint sveta a ráj srdce*
- učebnice a školské príručky: *Veľká didaktika (Didactica magna)*
- Hugolín Gavlovič – zbierka básní *Valaská škola, mravú stodola:*

Klasicizmus

kladie sa dôraz na rozum, racionálne myslenie, □ strohé pravidlá písania:
nebol dovolený druhový a žánrový synkretizmus (nemôžu sa prelínať druhy a žánre
členenie žánrov na: vysoké – óda, elégia (poézia), tragédia (dráma) a □ nízke – bájka, komédia

Molière – *Lakomec, Zdravý nemocný*

Pierre Corneille – tragédie (napr. *Cid*)

Jozef Ignác Bajza: prvý slovenský román *René mláďenca príhodi a skúsenosťi* □ Anton Bernolák –
jazykovedné diela (kodifikoval spisovnú slovenčinu): □ *Jazykovedno-kritická rozprava o slovenských
písmenách, Slovenská gramatika Slovár S- Č- L-N-U*

Juraj Fándly: *Dúverná zmlúva medzi mňíchom a diabľom*

Ján Hollý: *Svatopluk, Cirillo-Metodiada, Sláv*

Ján Kollár: *Slávy dcera*

literárni hrdinovia vynikajú predovšetkým zvýšeným vlasteneckým cítením

Preromantizmus a romantizmus

odklon od racionalizmu, návrat k prírode, hľadanie ideálu v rodinnom, prírodnom, prostom dedin.
živote

Johann Wolfgang Goethe, Friedrich Schiller

spisovatelia precitujú rozpor medzi snom a skutočnosťou

hrdinovia sa často odcudzujú spoločnosti, pociťujú osamelosť, sklúčenosť a smútok z bytia, často
končia tragicky, sú schopní a ochotní obetovať sa za svoje ideály (titanizmus)

hrdinovia sú často idealizovaní, prežívajú silné vášne a sú aj z nižších vrstiev (zbojníci)

Victor Hugo – *Chrám Matky Božej v Paríži*

lord George Gordon Byron – *Childe Haroldova púť*

Alexander Sergejevič Puškin – *Eugen Onegin*

Karel Hynek Mácha – *Máj*

Karel Jaromír Erben

Ludovít Štúr □

Samo Chalupka – *Mor ho!*

Janko Kráľ – *Zakliata panna vo Váhu a divný Janko*

Andrej Sládkovič – *Detvan, Marína*

Ján Botto – *Smrť Jánošíkova*

Juraj Miloslav Hurban – *Olejkár*

Ján Kalinčiak – *Reštavrácia*

Realizmus

súvisí s priemyselnou revolúciou a rozvojom prírodných vied i filozofického myslenia
reálne je to, čo si môžeme zmyslami overiť alebo poznatkami dokázať

zobrazuje postavy zo všetkých spoločenských vrstiev, všedný život

sestry Brontëové: *Jana Eyrová, Búrlivé výšiny*

Charles Dickens – romány *Oliver Twist, David Copperfield, Pamäti rodu Pickwickovcov*

Honoré de Balzac – *Ľudská komédia*:

Fiodor Michajlovič Dostojevskij – *Zločin a trest*:

Lev Nikolajevič Tolstoj – *Vojna a mier*

Nikolaj Vasilievič Gogol' – *Revízor*

Jan Neruda – *Povídky malostranské*

Pavol Országh Hviezdoslav – *Ežo, Gábor Vlkolinský, Hájnikova žena, Krvavé sonety*

Martin Kukučín – *Dom v stráni, Keď báčik z Chochoľova umrie*

Božena Slančíková-Timrava – *Ľapákovci*

Jozef Gregor-Tajovský – *Statky – zmätky, Ženský zákon*

Janko Jesenský – zbierka noviel *Malomestské rozprávky*

Literárna moderna

výraznejšie prenikanie vedeckých a technických poznatkov do praktického života, zrýchlené striedanie
umeleckých smerov

hlavná postava je samotárska, je v konflikte so spoločnosťou, jej pocity sú zobrazené cez pocit bezmocnosti, pesimizmus, rozvíja sa hlavne poézia

Ivan Krasko (*Verše*)

Charles Baudelaire – zbierka básní *Kvety zla*

Jean Arthur Rimbaud – *Pobyt v pekle*

Medzivojnová literatúra

odráža pohnuté zážitky človeka z vojnových čias

stratená generácia (Ernest Hemingway (*Komu zvoní do hrobu*),

Erich Maria Remarque (*Na západe nič nového*)

Milo Urban (román *Živý bič*),

Jozef Čiger-Hronský (román *Jozef Mak*),

lyrizovaná próza, naturizmus: Ľudo Ondrejov, Margita Figuli, Dobroslav Chrobák, František Švantner, Milo Urban, Jozef Čiger-Hronský,

subjektívnosť umeleckej výpovede, postavy sú opradené tajomstvom

vitalizmus (oslava života) – Ján Smrek (zbierka básní *Cválajúce dni*)

moderná katolícka poézia – Rudolf Dilong, Ján Silan – úsilie o čistú duchovnú lyriku

Literatúra po druhej svetovej vojne

Množstvo smerov: existencializmus, neorealizmus, naturalizmus, Bítnici, Rozhnevaní mladí muži,

tvorba socialistických autorov, priečinková tvorba

Autori svetovej literatúry:

Jean – Paul Sartre

Alberto Moravia

Norman Mailer

Jack Kerouac

Jerome David Salinger

John Osborn,

George Orwel

Bohumil Hrabal

Alexander Solženicyn

absurdná dráma Eugéne Ionesco Samuel Beckett

Tennessee Williams

John Osborn

ANJ – Mgr. Ondrušová

ANJ – Mgr. Valachová

ANJ - Mgr. Rybanský

NEJ - Mgr. Nováčiková

5. B 1. skupina + 5. B 2. skupina

5. B (pokročilí)

RUJ - PhDr. Bohilová

Pracujeme s učebnicou Raduga 2

- zostáva slovná zásoba lekcia 5 str.91, 92 prečítať nahlas, pozor na prízvuk a výslovnosť, učiť sa

- stále pracujeme s textami o Moskve a Petrohrade str. 88, 89

- rozšírenie znalostí o Moskve a Petrohrade:

- čítanie s porozumením str. 105 cv.5.3 prečítajte si pozorne text, najlepšie nahlas, pozor na prízvuk a výslovnosť

- domáca úloha: nájdite v texte ekvivalenty slovenských slov, slovných spojení a viet:

mesto - hrdina , dopravný, vedecký, krajina, územie mesta, zakladateľ, kniežatstvo, pôvod, sprievodca (človek), vysoké školy hlavného mesta, užitočná informácia, počítačová trieda, návrh trasy exkurzie

- stačí podčiarknuť v texte, **pošlite na mail**

PRN – Mgr. Chudá

Pracovné právo upravuje pracovno – právne vzťahy medzi zamestnancom a zamestnávateľom.

Pramene :

- Ústava SR
- Zákonník práce
- Zákon o zamestnanosti
- Zákon o kolektívnom vyjednávaní

Základným prameňom pracovného práva je Zákonník práce.

Zamestnanec a zamestnávateľ

Zamestnancom je každá fyzická osoba, ktorá v pracovnoprávných vzťahoch vykonáva pre zamestnávateľa prácu podľa jeho pokynov za mzdu alebo odmenu. Zamestnávateľmi sa rozumejú právnické alebo fyzické osoby, ktoré zamestnávajú fyzické osoby v pracovnoprávných vzťahoch. Zamestnávateľia vystupujú v pracovnoprávných vzťahoch vo svojom mene a majú zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov.

Za **zamestnávateľa**, ktorý je právnickou osobou robí právne úkony štatutárny orgán a ak je zamestnávateľ, ktorý je fyzickou osobou, koná osobne. Spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti v pracovnoprávných vzťahoch ako zamestnávateľ vzniká narodením. Túto spôsobilosť má aj počaté dieťa, ak sa narodí živé. Spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti v pracovnoprávných vzťahoch ako zamestnávateľ vzniká dovŕšením 18 roku veku.

Dovtedy za neho koná zákonný zástupca. Spôsobilosť fyzickej osoby mať v pracovnoprávných vzťahoch práva a povinnosti a spôsobilosť vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať tieto práva a brať na seba tieto povinnosti vzniká dňom, keď fyzická osoba dovŕši 15 rokov veku. Zamestnávateľ nesmie s ňou dojednať ako deň nástupu do práce deň, ktorý by predchádzal dňu, keď táto fyzická osoba ukončí povinnú školskú dochádzku. Zamestnanec môže uzavrieť dohodu o hmotnej zodpovednosti najskôr v deň, keď dovŕši 18 rokov veku. Pod 16 rokov 33 h týždenne. Nad 18 rokov 43 h týždenne.

Vznik, zmeny a ukončenie pracovného pomeru, pojem a náležitosti pracovnej zmluvy

Pracovný pomer vzniká:

1. na základe zmluvy medzi zamestnávateľom a zamestnancom,
2. voľbou,/ napr. poslanec NRSR, primátor mesta.../
3. vymenovaním / prezident republiky menuje veľvyslancov, sudcov.../

Najčastejšou formou účasti fyzických osôb na vykonávaní spoločenskej práce je účasť na základe pracovnej zmluvy. Pred uzavretím pracovnej zmluvy je zamestnávateľ povinný oboznámiť zamestnanca s právami a s pracovnými povinnosťami, ktoré by pre neho z pracovnej zmluvy vyplynuli a s pracovnými a mzdovými podmienkami, za ktorých má prácu vykonávať.

V pracovnej zmluve je zamestnávateľ povinný so zamestnancom dohodnúť:

1. druh práce, na ktorý je zamestnanec prijíma,
2. miesto výkonu práce,
3. deň nástupu práce.
4. výšku mzdy

Pracovný pomer na základe pracovnej zmluvy vzniká dňom, ktorý bol dojednaný v pracovnej zmluve ako deň nástupu do práce. Ak zamestnanec v dojednaný deň nenastúpi do práce bez toho, že by mu v tom bránila prekážka v práci, alebo do týždňa neupovedomí zamestnávateľa o tejto prekážke, zamestnávateľ môže od pracovnej zmluvy odstúpiť.

V pracovnej zmluve sa môže dojednať skúšobná doba zvyčajne 3 mesiace, pokiaľ nebola dohodnutá kratšia skúšobná doba. Dojednaná skúšobná doba sa nemôže dodatočne predlžovať. Podľa novely zákonníka práce je pracovný pomer dohodnutý na neurčitý čas, ak nebola v pracovnej zmluve dohodnutá doba jeho trvania alebo ak v pracovnej zmluve alebo pri jej zmene neboli splnené zákonné podmienky pre utvorenie pracovného pomeru na dobu určitú. Pracovný pomer je uzavretý na neurčitý čas aj vtedy ak pracovný pomer na určitú dobu nebol dohodnutý písomnou formou.

EKN - Ing. Vichnárová

HGM - Ing. Ičová

Téma: Zhrnutie učiva- skúšanie

Žiaci budú odpovedať **dňa 7.4.2021 od 8,50h** podľa harmonogramu uverejneného v spoločnej skupine
Zopakujú si otázky z nasledujúceho zoznamu:

- definujte ubytovacie zariadenie
- charakterizujte produkt ubytovacích zariadení
- vysvetlite kategorizáciu ubytovacích zariadení
- popíšte jednotlivé kategórie a triedy súčasnej vyhlášky

- vysvetlite podstatu pracovnoprávných vzťahov
- vymenujte účastníkov pracovnoprávných vzťahov
- popíšte založenie a vznik pracovného pomeru
- charakterizujte skončenie pracovného pomeru
- vysvetlite motiváciu a hodnotenie zamestnancov

HGMc - Ing. Ičová

Téma: Podnikateľský plán- Prezentácia

- vytvorte prezentáciu podľa predlohy vlastného podnikateľského plánu
- min počet snímok 15, max 20
- dodržujte rovnaké nadpisy, rovnakú veľkosť písma textu na každom snímku
- zamerajte sa predovšetkým na obrázky, text použite minimálne, uprednostnite text v odrážkach
- použite rovnaké efekty nadpisov na každej strane, rovnaké efekty obrázkov na každej strane, rovnaké efekty textu na každej strane
- efekty nastavte na každej snímke **po predchádzajúcom**, aby vám na každej strane išli efekty automaticky
- prechody snímok nastavte **po kliknutí**, aby snímok na vás pri obhajobe „čakal,, kým dorozprávate a „neušiel,, vám
- prezentácia musí obsahovať video
- prezentáciu vypracujte do **6.4.2021**

Konzultácie k vypracovaniu prezentácie a prípadné otázky žiakov budú zodpovedané na online hodine.

SCR - Ing. Pavlovičová

SPC - Ing. Pavlovičová

UCT – Ing. Beková

IKT – Ing. Beková

MAR – Ing. Chalupová

Téma: distribúcia

Téma: distribučné kanály

Distribúcia obsahuje všetky činnosti spojené s prekonávaním priestorových, časových, kvantitatívnych a sortimentných rozdielov, ktoré vystupujú medzi sférou výroby a sférou spotreby. Distribúcia ako nástroj marketingu je tvorená:

- a) akvizičnou distribúciou = úlohou je vybrať, zabezpečiť a zorganizovať nehmotný pohyb tovarov a služieb (rozhodovanie o odbytových cestách, formách,..)
- b) fyzičnou distribúciou = zabezpečiť hmotný pohyb tovar a služieb (skladovanie, doprava)

FUNKCIE DISTRIBÚCIE

klasické:

- nákup výrobkov požadovaných zákazníkom u výrobcu
- delenie výrobkov
- preskupovanie výrobkov
- skladovanie výrobkov
- ponuka výrobkov v mieste predaja
- predaj spotrebiteľom
- iné služby – zásielka do domu, popredajný servis

ÚLOHY DISTRIBUČNÉHO KANÁLA

1. výskum trhu	}	prípravné (1 – 5)
2. podpora odbytu		
3. získavanie kontaktov		
4. transformácia		
5. rokovanie		
6. fyzická distribúcia	}	realizačné (6 – 8)
7. financovanie		
8. preberanie rizika		

TYPY DISTRIBUČNÝCH KANÁLOV

- Podľa prítomnosti sprostredkovateľa:
 - Priamy – žiaden sprostredkovateľ (výrobca ————— spotrebiteľ)
 - Nepriamy – prítomnosť sprostredkovateľa (výrobca — veľkoobchod — spotrebiteľ)
- Podľa počtu sprostredkovateľov:
 - krátky
 - dlhý
- Podľa počtu sprostredkovateľov na tej istej úrovni:
 - úzky
 - široký
- Podľa počtu jednotiek jedného sprostredkovateľa:
 - plytký
 - hlboký
- Podľa charakteru vzťahov medzi účastníkmi:
 - konvenčný – voľný
 - integračný – zmluvný, vlastnícky, administratívny
- Podľa zložitosti kanála
 - jednoduchý
 - zložitý
- Podľa významu kanála pre výrobcu:
 - základný
 - pomocný
- Podľa druhu realizovaných tokov:
 - transakčný
 - vecný
- Podľa použitia distribučných kanálov:
 - jeden DK
 - multikanálový distribučný systém
- Podľa smeru tokov v kanáli
 - vpred orientovaný (výrobca – spotrebiteľ)
 - spätne orientovaný (spotrebiteľ – výrobca), napr. vratné obaly

ÚLOHY:

- Účasť na on-line hodinách podľa rozvrhu – **streda o 11,00**

ADK - Ing. Smatanová

Téma: Vznik pracovného pomeru. Pracovná zmluva.

Zadanie: Vytvorte **Pracovnú zmluvu** uchádzača o zamestnanie vo Vašom zariadení. **Zašlite na messenger.**

Kontrola: Konzultované priebežne online so žiakmi spoločne aj individuálne.

TSV - Mgr. Urbanová